

Posudek vedoucího diplomové práce

Bc. Jan Příbář: Filosofické aspekty darwinismu. K integrálnímu monismu Hanse Jonase

Autor si zvolil velmi zajímavé a (nejen) v českém prostředí málo zpracované téma, jak ukazuje v úvodních pasážích o stavu dnešního bádání (s. 7 n.). Text práce je jasně a logicky vystavěn, a to nejen na úrovni hlavních kapitol, ale i na úrovni jejich podrobnějšího členění. Celkový interpretační přístup, kdy současná mainstreamová biologie a Jonasova vlastní filosofická biologie jsou chápány jako dvě doplňující se *perspektivy* umožňující tematizovat stejně relevantní a stejně nezbytné aspekty živého, považuji za nosný. Autor díky tomu neupadá do jednostranné kritiky (neo)darwinismu apod., která by se v této souvislosti nabízela.

První kapitola celkový zkoumaný problém ontologie života vhodně zasazuje do jonasovského dějinně-vývojového schématu a jde o jedinou kapitolu, kde autor po mém soudu zachází až do zbytečných detailů (konkrétně v souvislosti s gnosticizmem), všude jinde autorovu důkladnost naopak oceňuji a považuji za jednu z hlavních předností práce. Druhá kapitola je dobrým příkladem právě této důkladnosti, kdy představení materialismu neupadá do zjednodušujících floskulí a zároveň má dostatečný odstup od vlastního Jonasova výkladu, který je průběžně doplňován z dalších relevantních zdrojů. Třetí kapitola je věnována kritice (neo)darwinismu, autor se s ní ale, jak již jsem naznačil, nespokojuje a ve čtvrté kapitole spolu s Jonasem poukazuje na zajímavou vnitřní dialektiku darwinismu, který je nejen vyvrcholením materialismu, ale jeho důsledky vedou zároveň k překonání jeho materialistického paradigmatu. V této kapitole oceňuji mj. autorovu samostatnou aktualizaci Jonasových úvah vzhledem k současné Dawkinsově teorii (s. 66 n.). Pátá kapitola, kterou jsem před odevzdáním již neměl možnost vidět, adekvátně představuje Jonasovu vlastní ontologii a fenomenologii živého. Škoda, že u klasických témat transcendence živého, tj. vykračování živého ze sebe směrem ke světu a s tím spojené konstituce svojskosti, tématu touhy, zprostředkování atd. (s. 74–79) či u tématu antropologické diference (s. 81–83) zbyl autorovi čas na pouhé referování Jonase, zde by se nabízela mnohá srovnání a témata by šla rozpracovat s větším odstupem. Cenná je podkapitola o limitech Jonasova přístupu, jakkoli se omezuje jen na shrnutí výtek obsažených ve vybrané sekundární literatuře.

Celkově autor pracuje s nadstandardním množstvím primární i sekundární literatury, přičemž tato literatura neplní jen ornamentální funkci, nýbrž je produktivně a smysluplně využita. V této souvislosti je třeba ocenit, že autor si neulehčuje práci a např. (neo)darwinismus představuje na základě obtížných standardních textů (Zrzavý a spol., Felgr), nikoli obvyklých shrnutí z třetí ruky.

Práce je formulačně i formálně na vysoké úrovni, je v ní jen velmi malé množství překlepů, chyb v interpunkci, chybějících odkazů na stránky atd., jakkoli se jejich četnost zvyšuje směrem ke konci práce. Je též třeba ocenit hladkost autorových překladů z angličtiny.

I přes nevyužitý potenciál nabízející se v poslední kapitole navrhuji vzhledem k jinak nadstandardní kvalitě práci hodnotit známkou **výborně**.

V Praze dne 2. 9. 2024

Martin Vrabec, Ph.D.